Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SOZD ISKRA

Številka 26 — Leto XXII — 18. junij 1983

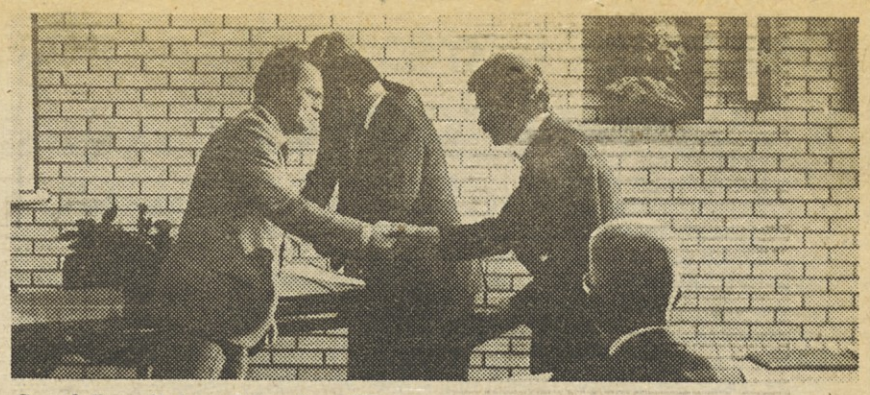

S podelitve diplom slušateljem ZT šole.

KOLEGIJ GLAVNIH DIREKTORJEV DO ISKRA

Z izvozom ne moremo biti zadovoljni

Na seji kolegija glavnih direktorjev naših DO (vodil jo je predsednik KPO SOZD Iskra ing. Boris Lasič), ki je bila v torek, 14. t.m., je bila v ospredju zunanjetrgovinska menjava SOZD Iskra za obdobje januar—maj 1983.

Poročevalec Miloš Resnik je seznanil navzoče, da smo v prvih petih mesecih letošnjega leta izvozili za dobrih 72 milijonov dolarjev blaga, od tega 40 milijonov dolarjev na konvertibilno območje, 17 milijonov pa na klirinško območje. V odstotkih povedano pomeni to 35% izpolnitev letošnjega izvoznega plana Iskre na konvertibilno območje, kar je zadovoljivo, in 19% plana izvoza na klirinško območje, kar pa ni zadovoljivo. V celoti smo v prvih petih mesecih letošnjega leta uresničili letni plan izvoza v višini 29%. Po njegovi oceni bomo do polletja izvršili letni plan izvoza v višini 42%, kar je še zadovoljivo.

Glede uvoza za prvih pet mesecev letošnjega leta pa je Resnik povedal, da smo uvozili za 40 milijonov dolarjev blaga, kar predstavlja 28% letošnjega plana uvoza. Pri tem pa je poudaril, da smo za manj kot milijon dolarjev uvozili opreme, kar je vsekakor zaskrbljujoče, zlasti še zato, ker brez nje zagotovo ni mogoče povečati in uresničiti izvoznih nalog.

O aktualnih problemih programske usmeritve SOZD Iskra je na kolegiju spregovoril Miloš Kobe in ponovno poudaril, da je glavni problem še vedno neusklajenost v programskem smislu med našimi DO. Tehniški razvoj je danes čedalje bolj interdisciplinaren in temelji na mikroelektroniki, v Iskri pa se v tem smislu vse premalo povezujemo in nastopamo skupaj, kot to danes počnejo v svetu. Le usklajena in koordinirana akcija vseh v SOZD nam bo omogočila nastop na svetovnem tržišču tudi s ponudbo večjih sistemov in ne samo posameznih proizvodov kot doslej.

Ob koncu je Fabio Škopac še poročal o sodelovanju Iskre pri sanaciji DO Gorenje, kjer je Iskra pripravljena sodelovati, zlasti zato, ker je Gorenje tudi pomemben kupec in partner Iskre.

D.Ž.

Podelitev diplom ZT šole

V propulzivni panogi, kakršna je naša, so kadri prav gotovo ključni pogoj za napredek in uspeh. Prav iz te potrebe po dobrih kadrih pa je zrasla naša ZT šola. Znanje, ki ga naši strokovnjaki prinesejo iz šol je za potrebe Iskre namreč potrebno oplemenititi še s specifičnimi znanji. In prav tem znanjem je naša ZT šola namenjena.

V Iskri postaja že tradicionalna, saj danes že četrtič po vrsti podeljujemo diplome njenim uspešnim slušateljem. Skratka, v njej se zliva simbioza želj, potreb in možnosti, je v uvodnem nagovoru ob podelitvi diplom ZT šole v torek v Ljubljani poudaril predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič.

Zunanjetrgovinske šole se je udeležilo tokrat 19 slušateljev, predavalo pa jim je preko 50 predavateljev iz Iskre in še 20 predavateljev obeh slovenskih univerz. Udeleženci so si v šoli pridobili interdisciplinarna znanja za opravljanje zahtevnih nalog v mednarodnem poslovanju Iskre.

Dekan Ekonomske fakultete pa je v svojem nagovoru poudaril, da v sedanji gospodarski situaciji uspešnost gospodarjenja postavljamo med najvišje cilje. Take cilje pa lahko dosegamo le z združenimi močmi in z dovolj znanja. Da pa si Iskrini udeleženci lahko novih znanj nabirajo v tako uspešni šoli, kakršna je prav ZT šola, pa gre gotovo tudi zahvala njenemu kolektivu delavcev združenega dela, saj lahko le z njihovim razumevanjem taka šola nemoteno deluje.

maks

Kreditna pogodba s PTT Titograd

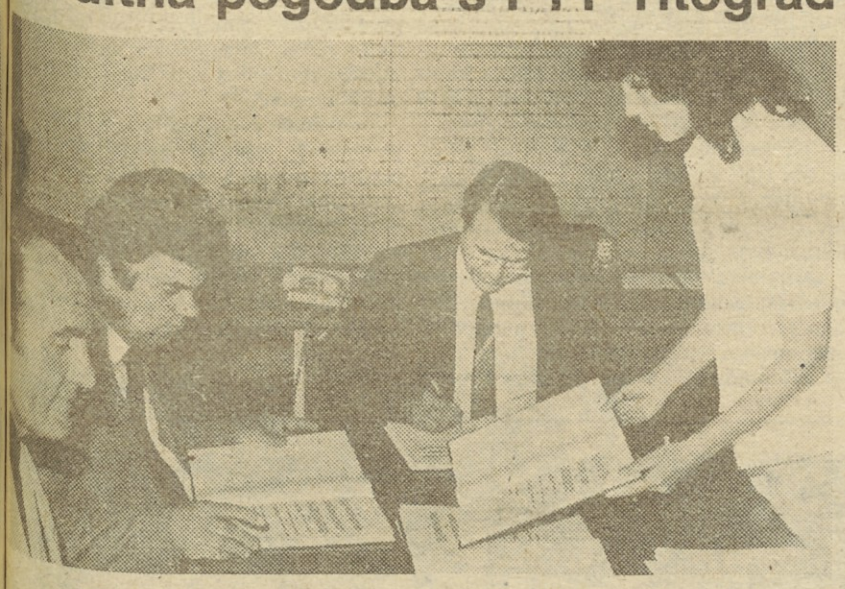

Iskra bo dobavila delovni organizaciji PTT Titograd dve kontejnerski rejonski centrali vrste Metaconta 10 CN zmogljivosti 12.000 naročnikov, 8 končnih central Iskra 500 A, z zmogljivostjo 3.000 naročnikov, sistem za centralizirano vzdrževanje, ki omogoča vzdrževanje central brez posadke ter prenosno opremo za povezovanje končnih central z nadrejenimi centralami.

Pogodbo o financiranju teh naprav sta te dni, v četrtek 9. junija, podpisala direktor TOZD Telekomunikacije v delovni organizaciji PTT Titograd Slobodan Pavličič, v imenu kranjske Telematike pa njen direktor prodaje Peter Jamnik. Gre za kreditno pogodbo; v okviru le-te bo titograjsko poštno telegrafsko telefonsko podjetje izplačalo Iskri od julija letos do konca leta 1985 približno 200 milijonov dinarjev.

Sodelovanje med Iskro in titograjskim PTT podjetjem je bilo tudi v minulih letih izredno pristno, s to pogodbo, in seveda izročitvijo opreme, pa daje osnovo še za kakovostnejše in dolgoročno sodelovanje.

Slovesnosti ob podpisu v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani so se udeležili še direktor Iskrinega predstavništva v Titogradu Radomir Vukčević, Borut Mlakar in Irena Ognjenović.

LD

Ob smrti Miška Kranjca

V petek, 10. junija so v njegovi rojstni vasi, Veliki Polani, pokopali velikega slovenskega pisatelja in družbenega delavca Miška Kranjca.

Čeprav sem Miška Kranjca spoznal in prvič govoril z njim že 1945. leta, takoj po osvoboditvi, in se pato v vsem dolgem obdobju prav do včeraj mnogokrat srečeval z njim, tako na sestankih kot na cesti, v kavarni ali prijateljski družbi, sem vendar tudi »uradno« kot novinar imel v tem času z njim dva pomembnejša intervjuja. Prvega ob njegovi 60—letnici sem 1968. leta objavil v Ljubljanskem Dnevniku. Iz njega naj povzamem zadnji del, ko sem ga za konec vprašal čisto zasebno, kako preživlja svoj prosti čas, ki ga je imel, spričo pisanja, zagotovo kaj malo. Takrat mi je Miško takole odgovoril:

»V glavnem živim v Ljubljani, vsak mesec pa za nekaj dni obiščem svojo Veliko Polano v Prekmurju. Sedmino svojega časa pa preživim kot ribič ob Savi med Lazami in Litijo. Včasih sem rad lovil ribe, danes pa nimam z njimi kaj početi. Ribištvo mi je danes zares za rekreacijo, ker imam slabo srce, med ribarjenjem pa opravim kakih osem kilometrov peš hoje. Kadar pa sem v Prekmurju v domačem kraju, pa se malce posvečam svojemu vinogradu, sicer pa preostali čas pišem.«

Drugi intervju sem imel z njim ob 40-letnici začetka izhajanja Ljudske pravice 1974. leta, ki je izšel v tržaškem Primorskem dnevniku. Iz tega intervjuja povzemam tiste odlomke, v katerih je govora o začetkih njegovega urejanja ljudske pravice, hkrati pa podajajo tudi podobo Miška Kranjca kot politično angažiranega človeka in komunista.

»Takrat pred 40 leti sem živel v Prekmurju že kot priznan mlad pisatelj, pa čeprav sem bil hkrati vpisan tudi na ljubljanski univerzi. Tovarišu Kardelju pa se je takrat zdelo, da bi takšen odročen kraj, kot je bilo tedaj Prekmurje, bil kar najbolj primerno mesto za izhajanje takšnega lista, kot je bila Ljudska pravica. In tako mi je zaupal izdajanje in urejevanje lista, ker mi je partija zaupala in sem sodil takrat med napredne slovenske književnike, pa končno tudi zato, ker sem bil že prej urejeval Novi list, ki smo ga izdali v Murski Soboti.

Tako je torej nekaj tradicije za izdajanje takšnega lista že bilo in tako sem v nekem smislu lahko prevzel izdajanje in urejanje Ljudske pravice. Sreča pa je bila tudi v tem, da je malo prej, pred začetkom izhajanja našega lista, prišel k nam za sreskega načelnika dr. Kartin, ki nikakor ni bil policijski človek, čeprav je opravljal takšno funkcijo, in se je rajši ukvarjal z arheologijo, zbiranjem ur in šahiranjem. Torej, bil je vse kaj drugega, samo policist ne.«

Proti koncu razgovora o Ljudski pravici pa sem mu citiral tudi naslednjo njegovo misel:

»Že takrat ste v Ljudski pravici kot urednik zapisali tole misel in ugotovitev: Ljudsko pravico je pisalo vse slovensko ljudstvo, lista nisem pisal jaz, temveč ga je pisalo slovensko delovno ljudstvo, kmetje, delavci in obrtniki.«

Dušan Željeznov

Sedmo zasedanje DS SOZD Iskra (27. 6. 1983)

DNEVNI RED

1. Potrditev sklepov 6. zasedanja DS SOZD Iskra (15. 4. 1983) in informacija o izvršitvi in izvajanju sklepov
   — Poročilo komisije za ugotovitev izida referenduma o sprejemanju Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke v SOZD Iskra
   — Informacija o nadaljnjem poteku sprejemanja samoupravnih splošnih aktov SOZD Iskra v DO Iskra Delta
2. Poročilo o poslovanju SOZD Iskra od 1. 1. do 31. 3. 1983
   Sklep o pripravi Letnega programa SOZD Iskra za leto 1984
   Poročevalec: Zoran Polič
3. Informacija o oceni realizacije zunanjetrgovinske menjave Iskre v obdobju januar—maj 1983
   Poročevalec: Miloš Resnik
4. Predlogi Poslovnega sveta podpisnic samoupravnega sporazuma o skupnem upravljanju lastnih in mešanih podjetij ter predstavništev v inozemstvu
   Poročevalec: Janez Vipotnik
5. Poročilo komisije o poteku realizacije sanacijskega načrta v DO Elektrozveze s predlogi ukrepov
   Poročevalec: Janko Sekirnik
6. Predlog za odobritev sovlaganja združenih sredstev za zagotovitev lak žice
   Predlog za spremembo interne izvozne stimulacije
   Poročevalca: Fabio Škopac, Jože Šurc
7. Predlog Samoupravnega sporazuma o kadrovski politiki v SOZD Iskra
   Poročevalec: Boris Mužič
8. Predlog Samoupravnega sporazuma o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti v SOZD Iskra
   Poročevalec: Boris Mužič
9. Predlog Pravilnika o notranji arbitraži SOZD Iskra, razpis volitev arbitrov in imenovanje predsednika arbitraže in njegova namestnika ter tajnika in njegovega namestnika
   Poročevalec: Jože Golob
10. Osnutek Samoupravnega sporazuma o nagradah in priznanjih Iskre
    Poročevalec: Pavle Gantar
11. Predlog za podelitev nagrad Iskre v letu 1983
    Poročevalec: Stane Stare
12. Predlogi KOS SOZD
    — imenovanje delegata v filmski svet Viba film in v svet Inštituta IEVT
13. Vprašanja delegatov

Letošnji paket za dan Iskre in dan borca je vsekakor privlačen in lepo izoblikovan. Torbico, skodelo, žlico in prtič je posrečeno in funkcionalno izoblikovala ing. Janja Lap.

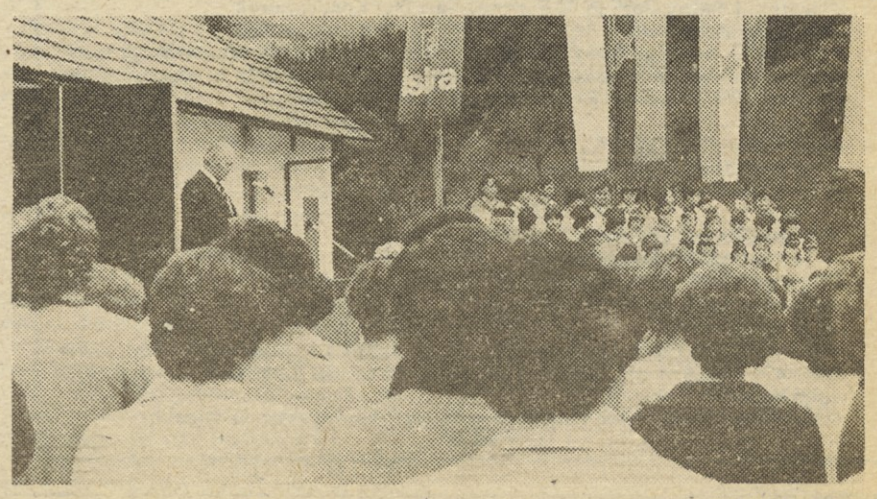

Prejšnji petek so v Ljubnem proslavili 10-letnico poslovne enote TOZD Feriti. Direktor TOZD Dušan Dolničar govori na proslavi.

OBVESTILO BRALCEM

Spričo trenutnih težav z rotacijskim papirjem smo prisiljeni nekolikanj spremeniti način in čas izhajanja našega glasila. Ker lahko tiskamo samo po štiri strani skupaj, smo bili prisiljeni vsako številko razdeliti na dve številki po osem strani. Izdali jih bomo skupaj in razposlali zato do nadaljnega vsak ponedeljek in ne v petek kot običajno. Prosimo za razumevanje in upamo, da se bodo razmere s papirjem uredile.

Uredništvo

Deset let Iskre v Logarski dolini

Pravkar je minilo 10 let, kar je ISKRA ustanovila svoj obrat v Logarski dolini. Tako je ta pisani gorati svet ponovno zaživel, saj nič kaj bogata zemlja ne bi več mogla zadržati mladih, da ne bi odhajali v mesto. Z ustanovitvijo dveh obratov pa je dolina ujela korak s časom in našla svoj lasten jaz. Da to drži se ni bilo težko prepričati. Proslava 10-letnice ustanovitve je minila v tako prijetnem vzdušju kot ga znajo narediti samo življenja polni ljudje iz Logarske doline. Na toliko veselega petja in sproščenega smeha kot ga je bilo v avtobusu delavk iz Mozirja pa že kar zlepa ne naletiš.

Sicer je celotna proslava in z njo tudi zabavna prireditev minila v dobri organiziranosti, ki jo je nekoliko zmotil le jutranji dež. Vendar se je tudi ta kmalu umaknil soncu in veselemu razpoloženju vseh Iskrašev, tako obiskovalcev iz Ljubljane kot domačinov.

B.Č.

Govor direktorja TOZD Feriti

SPOŠTOVANE SODELAVKE IN SODELAVCI, DRAGI GOSTJE!

Mineva 10 let od kar je ISKRA ponesla svoje ime v Zgornjo Savinsko dolino.

Pred 10 leti je v prostorih mizarske delavnice še nedograjene Podlesnikove hiše pričelo sestavljati induktivne sklope za elektronsko industrijo 15 delavk iz Ljubna in okolice. Samo dva meseca pred tem je vznikla ideja; ujeli so se interesi nezaposlenih delavk, občinske skupščine Mozirje in Iskrine tovarne Feritov. Nekaj tukaj prisotnih mož je staknilo glave in brez nepotrebnega formalizma in kompliciranja postavilo program za pričetek delovanja obrata in delo je steklo. Ni manjkalo tudi pomislekov.

Nekateri so se spraševali: Ali bo zaposlitev ljudi trajna? — Izkušnje z obrati tu, so bile slabe. Spet nova lokacija Iskre: — Ali se ne bodo pojavile družbeno politične in lokalistične težave? Ali bomo uspeli vnesti industrijsko mentaliteto med ljudi tega področja, zaprtega v ozko dolino? Kako bo s kadri? In še, in še.

Vsi ti problemi so v teku teh 10 let res nastopali, toda s treznostjo in prizadevnostjo kolektiva in vseh odgovornih smo jih očitno premagovali do take mere, da tu v Ljubnem že 6 let stoji Poslovna enota v lastnih, sicer že premajhnih prostorih z 71 zaposlenimi, v Solčavi pa prav danes formalno otvarjamo povečane in prenovljene prostore, ki so trenutno najudobnejši za delo v vsej tovarni in v njih deluje 36 zaposlenih. Iz precej razpadajoče povojne šole smo napravili varne in udobne prostore za delavce Feritov, pa tudi zgornja etaža, ki jo še zaseda podružnična šola iz Luč je pridobila.

Vse to smo lahko izpeljali le z vzglednim sodelovanjem med delom Temeljne organizacije v občini Ljubljana-Šiška in vsemi činitelji tega območja od šole Luče, Krajevnih skupnosti Solčava in Ljubno, do vseh delegatskih, družbeno političnih in upravnih struktur občine Mozirje. Smelo lahko trdimo, da zloglasnih občinskih meja v našem delovanju ni. Najbrž je plod dobrega sodelovanja tudi sklep zadnje seje Delavskega sveta TOZD Feriti, da z današnjim dnem prevzema pokroviteljstvo nad Muzejem NOB v Solčavi. Taka je bila želja organizacije ZB Solčava in članov našega kolektiva.

V 10. letih obstoja Iskre v občini Mozirje nismo nikoli zašli niti v ekonomske, niti v krizo medsebojnih odnosov. To pa seveda ne pomeni, da nismo imeli in da nimamo težav in problemov. Imamo jih! Nismo še formirani niti v družbeno političnem delovanju,še manj pa v poslovnem. Delovati tako, da bo dosežena zadostna poslovnost za razviti zapadni svet — kamor nas sili današnja nuja, — za nas Jugoslovane, pa tudi »feritarje« — ki smo s 35 % izvoza morda le malo nad povprečjem — ni lahko. Čut odgovornosti do svojega delovanja imamo le še premalo izostren, da bi bili dovolj solidni in konkurenčni za zahteve tujih kupcev elektronike, kot najzahtevnejše veje svetovne proizvodnje. Pravočasna nabava materialov, natančno splanirano delo, premišljena tehnologija dela, premišljen vsak delovni gib, brezhibno upravljani in vzdrževani stroji — predvsem avtomatski, maksimalni izkoristek delovnega časa delavcev in strojev, visoka delovna in tehnološka disciplina, premišljena tudi mikroorganizacija dela na nivoju vodij in mojstrov, dosledno izvajanje rokov, ki zahtevajo že urno, ne več dnevno natančnost, in 100-ne več 99,9 %-na kvaliteta izdelkov, so pogoji, ki jih moramo kaj hitro doseči, če hočemo, da nas ne bo »povozil« čas, da bomo uspevali še naprej, da ne bo prišlo do ekonomske krize v tozd. Ta je skoraj vsepovsod povezana tudi s krizo odnosov.

Če smo se doslej izogibali vsem nevarnostim te vrste, se bomo tudi odslej, saj zaupamo sami vase in hočemo uspevati. Zavedamo se, da je vse odvisno od nas samih, da so zunanji vplivi in »objektivne« okoliščine le barikada, za katere se marsikje skrivajo. Včasih tudi posamezniki pri nas! Vendar so v manjšini. Prevladuje zdrav kolektiv, ki se hoče razvijati, ne le preživeti tudi sedanje krizno obdobje.

Nekaj dokazov za to trditev imamo: To so naši današnji jubilanti, 5 dobitnikov priznanj TOZD Feriti in trije odlikovanci predsedstva republike. Dokaz za to trditev je tudi napredek v tehnološki opremljenosti poslovne enote Ljubno, že omenjeni prenovi prostorov v Solčavi in kot vrh: rekonstrukcija in razširitev proizvodnje Feritov v Stegnah, ki je v zaključni fazi in jo bomo formalno odprli jeseni, ob obletnici začetka Feritov v ISKRI. To pa nam še ni dovolj. Mislimo že na nadaljnjo rast. Prihodnje leto moramo začeti načrtovati razširitev proizvodnje navitih komponent tu v Ljubnem. Želimo in z vsemi napori bomo delali na tem, da bi 15-letnico obstoja ISKRE v občini Mozirje proslavljali v novem objektu s produktivnejšo opremo. Za realizacijo tega načrta so nam potrebni le zagnani, znanja polni ljudje. Z njimi bomo prišli tudi do sredstev.

Omenil sem znanje kot pogoj napredka. Prihajamo v fazo, ko samo prizadevnost in povprečno znanje ni več dovolj za uspeh. Tako v Ljubljani, kot tudi tu v mozirskih poslovnih enotah, je za obvladovanje trenutno prenešenih poslovnih in vodstvenih funkcij potrebnega več znanja, kot ga imamo. Pridobiti moramo take ljudi, ki ga imajo dovolj. Prepričani smo, da je tudi med osmimi, sicer še mladimi tehniki in kvalificiranimi delavci v tem delu temeljne organizacije ter štipendisti, nekaj takih.

Prav gotovo je tudi ISKRA prispevala svoj delež k napredku tega, do pred leti še nerazvitega področja pridnih ljudi. Doslej sem govoril le o zahtevah do njih, namen razvoja pa je višja življenjska raven, kar ponazarjajo tile podatki: S poslovnima enotama ISKRE si 107 delavcev trenutno ustvarja z osebnimi dohodki povečano kupno moč tega področja za splošno in skupno porabo 90 milj. S din na mesec, 29 delavcev je pridobilo skoraj 0,5 mrd. S din stanovanjskih posojil. Samo v dveh letih, kar imamo počitniški dom v Poreču, bo letovalo na morju 37 ljudi s tega področja.

Naj končno ob tem jubileju zaželim vsem članom kolektiva iz občine Mozirje, da bi se še naprej dobro počutili in z zadovoljstvom delali v veliki družini ISKRAŠEV. Članom kolektiva iz Ljubljane želim na današnjem sindikalnem izletu prijetno počutje med svojimi, v tej prelepi dolini. Oboje skupaj in goste pa vabim, da si ogledate še prostore enote in muzej NOB v Solčavi, nato pa udeležite tovariškega srečanja pri Domu v Logarski dolini.

Jubilanti 10-letnega dela.

Govor predsednika občinske skupščine

Pozdravljeni gostje, pozdravljeni delavci obrata v Ljubnem, oz. v Solčavi, temeljne organizacije in delovne organizacije!

V imenu občanov in vseh delavcev naše občine vam iskreno čestitam k jubileju. Vsak delovni praznik se navadno prične z razmišljanjem, kaj smo že doslej storili, do kam smo prišli itd., razmišljamo pa tudi, kako in kam za naprej. Zgodovina in prihodnost sta tesno medsebojno povezani preko današnjega trenutka, današnjega dne, rekli bomo vašega jubilejnega leta.

Vaša doslej prehojena pot je zelo uspešna, kar se izkazuje tudi v uspešnem pričetku in dosedanjem delu obrata v Ljubnem oz. Solčavi. Skupaj se veselimo uspešnega starta in prepričan sem, da tudi prihodnost ne bo manj uspešna. Kljub sedanjim težjim družbenoekonomskim odnosom doma in v svetu bomo še bolj združeni zagotovo prebrodili težave, iz katerih je nakazana pot k boljšem in kvalitetnejšem delu, hitrejšem ustanavljanju samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov itd.

Vaša TOZD, oz. obrata v Ljubnem in Solčavi, za naše občinsko gospodarstvo in naš prostor pomenita nekaj več: pomenita na eni strani hitrejši razvoj manj razvite KS Solčava, v kateri smo v sedanjem obdobju uspeli zgraditi nekatere objekte pa tudi gospodarsko infrastrukturo. Tudi vaši delavci so prispevali svoj delež k posodobitvi objekta osnovne šole, k posodobitvi lastne proizvodnje, ureditvi prostora za ohranitev prispevka Solčanov in tukajšnjega prebivalstva naši zmagoviti NOB itd.

Na drugi strani pa vaš proizvodni program pomeni spremembo sestave (prestrukturiranje) našega gospodarstva v občini, saj je izključno nemogoče, da bi bili vsi zaposleni v tradicionalnih panogah, kot so kmetijstvo, gozdarstvo in lesna industrija.

Za Solčavo pa pomeni vaš obrat tudi ohranjanje in ustavitev odseljevanja tukajšnjega prebivalstva, ki je naš prvi porok za ohranitev krajine in prvi branik naše državne meje. Upamo, da bomo z izgraditvijo obrata Elkroja v Lužah še bolj uspeli uresničiti ta cilj, saj gre tudi v tem primeru za približevanje dela delavcem v domači kraj.

Za konec — zaradi vseh teh, rekel bi prihodnjih ciljev, smo mi v občini včasih malo nestrpni, ker pač nas mora skrbeti naš skupni razvoj, zato želim, da bi v prihodnje še hitreje korakali skupnim ciljem nasproti. Vsem delavcem v obratu Ljubno in Solčava, temeljni organizaciji, kot tudi DO želim v tem pogledu dosti uspehov.

Iskra – TOZD Feriti je prevzela pokroviteljstvo nad muzejem NOV v Solčavi.

ISKRA — AVTOMATIKA

Po moskovskem sejmu

Na mednarodnem sejmu Avtomatika 83', ki je bil od 25. maja do 8. junija v Moskvi, je sodelovala tudi delovna organizacija Avtomatika. Tokratni Iskrin nastop pomeni le nadaljevanje dosedanjega sodelovanja med Avtomatiko in sovjetsko industrijo na področju avtomatizacije, še posebno pa na področju strojegradnje, kjer beležimo že 8-letno poslovno-tehnično in znanstveno izmenjavo. To potrjujejo tudi planske postavke izvoza v to državo za tekoče leto, v višini 5,5 mio klirinških dolarjev in skupen razvoj z elektrotehničnim institutom ENIMS iz Moskve na numeričnih pozicionirnih napravah LJUMO PNC 40 - 50 ter CNC krmilj za obdelovalne stroje.

Na razstavi so se predstavili proizvajalci in ponudniki najrazličnejše opreme za avtomatizacijo iz dežel SEV, Skandinavije, Japonske in Zahodne Evrope.

Iskrin razstavni prostor je v velikosti 150 kv. m zavzel 40 % celotnega jugoslovanskega razstavnega prostora, na katerem so se predstavili med drugimi tudi Energoinvest — Sarajevo, RMK — Zenica, Prva Iskra—Banič, TPK—Zagreb.

Avtomatika je predstavila izjemno širok proizvodni program. Zastopana je bila težka varilna mehanizacija in avtomatizacija s konzolnim stebrom KVS 5x5 in obračalno napravo ONV. Iz programa lahke mehanizacije in avtomatizacije varjenja pa avtomat za varjenje pod prahom E—13.

Avtomatizacijo industrijskih procesov so zastopali LJUMO PNC 50, LJUMO PNC 40, numerični merilnik pozicije NP — 37, merilni dajalci ML — 10, servopogon itd. Prikazana pa je bila tudi demonstracija LJUMA na rezkalnem stroju sovjetske proizvodnje, ki je med obiskovalci vzbudila veliko zanimanje.

Napajalne naprave so se predstavile z modulnimi napajalniki, feroresonančnim pretvornikom 500 W in regulatorjem sončne energije ERSS, medtem, ko je avtomatizacijo v energetiki zastopal minisinhronizator NAS 62.

Razstavljena računalniška kontrolna enota MKSE in stebriček Iskra — DTSA, kot del digitalnega integriranega telekomunikacijskega sistema, ki zagotavlja prenos širokega spektra raznovrstnih informacij pa sodita v program avtomatizacije cestnega prometa. Od elementov pa so si obiskovalci lahko ogledali spajkala in releje.

V okviru sejemske prireditve so bila organizirana tudi strokovna predavanja, na katerih so sodelovali tudi naši predstavniki s posebno uspelim referatom iz področja varjenja.

K izjemno uspelem nastopu Iskre v Moskvi, poleg Avtomatike je bila prisotna tudi delovna organizacija Kibernetika, je veliko pripomogla dobra predpriprava (panoji, prospektni materiali v ruščini in angleščini, vzorci—deluječe naprave itd.) kot sama organizacija prireditve.

Za posamezne programe so bile organizirane posebne predstavitve-demonstracije in komercialna srečanja. Zato lahko upravičeno pričakujemo, da bodo tudi začetne komercialne akcije na področju varjenja in kegljišč, kot predstavitev ostalih programov, dali pozitivne rezultate v razširitvi dosedanjega sodelovanja in v deviznem prilivu Avtomatike.

Š.D.

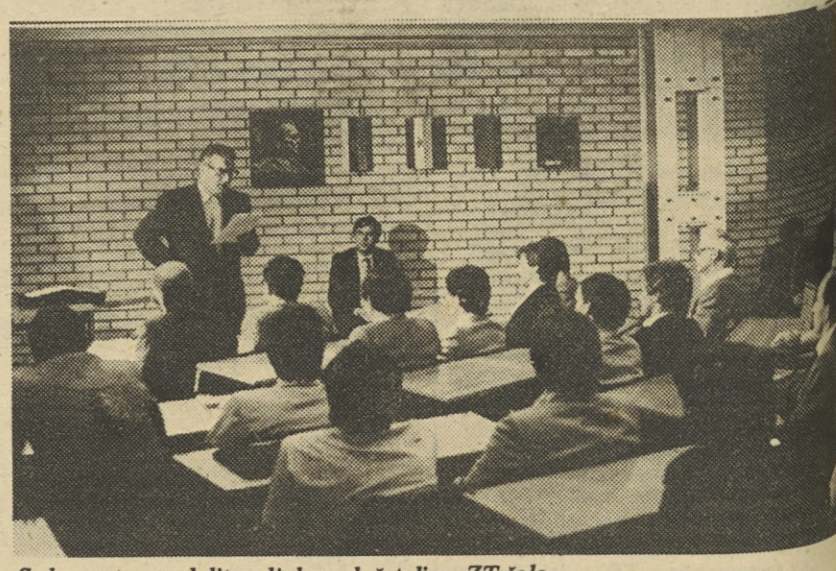

S slavnostne podelitve diplom slušateljem ZT šole.

Drugo posvetovanje o elementih

Projektni team PEEE organizira drugo posvetovanje proizvajalcev in uporabnikov elementov. Posvetovanje bo dne 20. in 21. junija 1983 v Ljubljani, Trg revolucije 3, v sejni sobi v pritličju PPC, oba dneva od 8,00 ure do predvidoma 14,00 ure. Namen posvetovanja je podrobneje seznaniti razvojne delavce v Iskri z elementi Iskrinih programov, s posebnim poudarkom na novostih. Prav tako bomo prisotne seznanili s tekočimi razvojno raziskovalnimi nalogami, ki jih na tem področju izvajajo zunanje raziskovalne institucije, kot so Institut Jožef Stefan, Fakulteta za elektrotehniko, Institut za elektroniko in vakumsko tehniko in Metalurški institut. V času posvetovanja bo oganizirana tudi razstava tistih elementov, ki predstavljajo programsko novost. Udeleženci bodo na posvetovanju dobili prospekte in kataloge Iskrinih elementov.

Vabimo razvijalce in konstrukterje elektronskih elementov, naprav in sistemov in ostale sodelavce, ki se na kak drug način ukvarjajo z elementi (standardizacija, nabava itd.). Vaše želje, pripombe in predloge boste lahko napisali na za to pripravljen vprašalnik.

OKVIRNI PROGRAM POSVETOVANJA

20. 6. 1983
- standardizacija elektronskih elementov
- feritni materiali
- magnetni materiali
- C jedra in transformatorji
- specialni elementi in materiali (kondenzatorji, filtri...)
- folijski kondenzatorji in filtri iz programa DO Kondenzatorji
- keramični materiali

Od 10,30 do 11,30 bodo predstavniki Elektrofakultete in Metalurškega instituta v poster sekciji informirali udeležence o svojem R-R delu in odgovarjali na vprašanja. To bo tudi čas za odmor in izpolnitev vprašalnikov.

21. 6. 1983
- keramični kondezatorji in varistorji
- elektrolitski kondenzatorji
- upori
- potenciometri in debeloplastna hibridna vezja
- prikazalniki s tekočimi kristali
- polprevodniki in sončne celice
- merilni dajalniki
- drugi elementi

Od 10.30 do 11.30 nas bodo predstavniki IJS in IEVT v poster sekciji informirali o svojem R-R delu in odgovarjali na vprašanja. To bo tudi čas za odmor in izpolnitev vprašalnikov.

Čas za podajanje posamezne teme in razprav je omejen na 15 minut.

ISKRA — SREDNJA ŠOLA ELEKTROTEHNIŠKE IN KOVINSKO PREDELOVALNE USMERITVE, KRANJ
Savska loka 2

razpisuje po sklepu komisije za medsebojna razmerja delavcev naslednja prosta dela in naloge v usmerjenem izobraževanju

— 2 UČITELJA STROKOVNIH PREDMETOV ELEKTROTEHNIŠKE USMERITVE
pogoji: dipl. inženir elektronike — elektronik ali dipl. inženir šibkega toka

— UČITELJ STROKOVNIH PREDMETOV ELEKTROTEHNIŠKE USMERITVE
pogoj: dipl. inženir elektronike — energetik ali dipl. inženir jakega toka

— 2 UČITELJA STROKOVNIH PREDMETOV STROJNE USMERITVE
pogoj: dipl. strojni inženir

— LABORANTA ZA POUK FIZIKE
pogoj: srednja izobrazba elektrotehniške smeri — šibki tok ali naravoslovno matematične usmeritve.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidati naj pošljejo ali oddajo osebno pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na ISKRA—SREDNJA ŠOLA KRANJ, Savska loka 2. O izbiri bomo prijavljene kandidate obvestili v 30 dneh po preteku roka za vložitev prijav.

Informatika 83

Velika žalost. V preprostem žargonu bi lahko s temi besedami »najbolj sočno« opisali pravkar končano tradicionalno, že 17. jugoslovansko posvetovanje o informatiki z mednarodno udeležbo in 2. razstavo računalniške tehnologije na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Bili sta med 7. in 10. junijem, iz Iskre pa so se posvetovanja udeležili v glavnem predstavniki Delte, na razstavi pa sta poleg Delte sodelovala še Avtomatika in Mikroelektronika.

Po šestnajstih tradicionalnih jugoslovanskih simpozijih o informatiki, vedina jih je bila na Bledu, je slovensko društvo Informatika organiziralo v Ljubljani tokrat prvič posvetovanje, ki ga je drugič spremljala tudi razstava računalniške opreme. Zdaj, ob koncu, lahko z gotovostjo trdimo, da niti posvetovanje, še manj pa razstava nista uspela. Krivcev je več, glavni pa je v neresnem odnosu slovenske in jugoslovanske računalniške industrije in tudi določenih strokovnih kadrov.

Organizator, slovensko društvo Informatika, si je prizadeval, da bi letošnje srečanje minilo mnogo bolj delavno. Odločili so se za manjše število referatov in bolj za delavno obliko v okviru seminarjev, okroglih miz itd. Uvodoma so dali največji poudarek mikroračunalniški tehnologiji ter v zvezi z njo izbiri mikroračunalniškega sistema. V okviru drugega predavanja je strokovno znani proizvajalec Motorola predstavil, kaj bo nudil v bližnji prihodnosti na področju mikroračunalništva, tretje uvodno predavanje pa je podalo naš pregled nad razvojem računalništva in informatike do leta 2000.

Bila sta tudi dva seminarja — prvi je bil namenjen tehnologiji Motorole, drugi pa tako imenovani ljubiteljski dejavnosti na tem področju.

Med osemdesetimi referati je bilo največ prispevkov iz Iskre Delte. Njeni strokovnjaki so na posvetovanju predstavili tudi 16-bitni računalnik, ki je zdaj v razvoju. Strokovnjaki Iskrine Avtomatike so predstavili svoje dosežke na področju krmiljenja in uvajanja računalnikov v različne sisteme.

Posvetovanja se je udeležilo le nekaj več kot 100 strokovnjakov.

Še bolj katastrofalna pa je bila udeležba na razstavi sami. Resda je Iskra v dvorani B Gospodarskega razstavišča zavzela osrednji prostor, pa razen nekaj terminalov ni pokazala ničesar. Nerešen odnos je toliko bolj čuden zato, ker neskozi ponavljamo velikanski pomen računalništva za naše gospodarstvo, po drugi strani pa ljubljansko razstavo ignorirajo veliki jugoslovanski proizvajalci kot so EI iz Niša, TRS iz Zagreba in drugi.

Predsednik slovenskega društva Informatike Milan Mekinda, ki je vodja pomočne enote Iskre Delte v Kranju, je o oceni Informatike 83' med rugim poudaril tole: »Takšne prireditve, kot je bila ta, ne potrebujemo. Odločili smo se, da bosta posvetovanji in razstava vsako drugo leto in bomo imeli tako zdaj dosti časa, da postavimo Informatiko na nove temelje in da spodbudimo naše združeno delo in celotno družbenopolitično skupnost, da resneje pristopita k temu področju«.

Kot že rečeno, sta na razstavi, katere osnovni namen je bil prikaz znanja in kreiranja poti naprej, sodelovali tudi Avtomatika in Mikroelektronika. Prva je med drugim predstavila sistem za prenos alarmnih signalov, novo generacijo mikroprocesorskih semaforskih naprav za usklajevanje in avtomatsko vodenje prometa ter terminal za prodajo kart, ki sodi v avtomatizacijo železniškega prometa.

Mikroelektronika je skromnemu številu obiskovalcev, v glavnem so bili to udeleženci posvetovanja, predstavila monolitna integriranja vezja v C — MOS tehnologiji, vezja logičnih mrež, tankoplastna hibridna vezja, standardna vezja itd.

LD

GOVOR MILANA MEKINDE

Računalniška in z njo povezana informacijska tehnologija postaja vse bolj nepogrešljiv sopotnik vsakdanjega življenja. Postaja vse bolj prevladujoči faktor danes in odločujoči faktor pogleda v jutri. Zato ni naključje, da se v svetu, pa tudi že pri nas, ukvarja z računalniško in širše informacijsko tehnologijo vse več ljudi različnih poklicev, starosti in znanimanj in ne samo ozek krog strokovnjakov ali ljubiteljev. Informacijska tehnologija postaja vse bolj prevladujoča infrastruktura, katere razvitost določa razvitost gospodarstva in omogoča hitrejši nadaljnji gospodarski razvoj.

Tega se zelo dobro zavedajo gospodarsko razvite države in zato vlagajo neverjetne napore, finančne in kadrovske, ob izredni, neposredni družbeni podpori. Rezultat teh naporov je izredno hiter razvoj informacijske tehnologije, ki ga ravnejše dežele ne morejo več spremljati in tako tak hiter razvoj drastično poglablja razlike med revnimi in bogatimi, nerazvitimi in razvitimi in vodi v novo delitev na tiste, ki razvijajo, obvladajo in učinkovito uporabljajo moderno informacijsko tehnologijo v hitrejšem gospodarskem razvoju, in tiste, ki bodo stregli in posluževali napravam te tehnologije in bodo vedno bolj zaostajali po znanju za razvitimi. Ta tehnološka odvisnost bo imela drastične posledice na odnose v svetu in še poglobila prepad med bogatimi in revnimi, katerih bo vse več.

Milan Mekinda.

Nujno je, da se Jugoslavija z ustreznimi napori podprtimi z učinkovito, ne le deklarativno, družbeno podporo čimprej smelo vključi v brzeči tok razvoja informacijske tehnologije. Vsako čakanje ob strani teh dogajanj lahko pomeni že v bližnji bodočnosti, da se bomo pojavili med posluževalci in ne med kreatorji hitro razvijajoče se informacijske tehnologije. To pa lahko zelo resno ogrozi naš nadaljnji gospodarski razvoj.

Razstava Informatica s posvetovanjem o računalniški in informacijski tehnologiji, je poiskus osveščanja in animiranja k hitrejšemu in smelejšemu vključevanju v hudournik razvoja informacijske tehnologije. Razstava naj bi predvsem pokazala, kaj je naša industrija sposobna ponuditi uporabniku, posvetovanje pa naj bi predvsem pokazalo nivo znanja naših strokovnjakov s področja računalništva in informatike.

Ne bi smeli obupati, če na razstavi ne bomo videli tistega, kar proizvajalci razvitih držav kažejo po sejmih v tujini. Namesto kritik na račun skromne ponudbe, bi se morali trezno strniti v iskanju poti, da bo te ponudbe več in da bi bila bolj kvalitetna in kvantitetna. Brez bistveno drugačnega pristopa do razvoja informacijske tehnologije, kot najpomembnejše infrastrukture prihodnosti, rezultati naslednjih razstav Informatica, ne bodo nič boljši. Združiti je potrebno skromne možnosti proizvajalcev, znanja naših strokovnjakov v institucijah in bolj neposredno in konkretno družbeno pomoč ob ustreznih enotnih programih z jasno opredeljenimi cilji in odgovornostmi nosilcev programov.

Če tega ne bomo storili čim prej, bomo ob vsaki razstavi Informatice bolj razočarani, verjetno pa taka razstava potem tudi ne bo več potrebna.

Letošnja razstava in posvetovanje sta usmerjena v mikroračunalniško tehnologijo. S tem smo želeli organizatorji dati poseben poudarek res neverjetno hitremu razvoju mikroračunalniške tehnologije. Ceneni mikroračunalnik omogoča res široko uporabo, ki je pogoj za tako hiter razvoj informacijske tehnologije, kot smo mu priča zadnja leta. Je pa mikroračunalniška tehnologija tudi izziv za naše prave proizvajalce računalniške opreme. Imamo dovolj znanja, da postanejo nekateri res pravi proizvajalci lastnih mikroračunalniških sistemov, ki bi jih morali proizvajati v velikih serijah, v ustrezni kvaliteti in po ustreznih cenah. Dovolj računalniške opreme ob ustreznem znanju pa so osnovni pogoj, da se tudi mi vključimo med nosilce razvoja informacijske tehnologije. Mikroračunalnik nam to možnost ponuja.

Mikroračunalnik Partner je vzbujal veliko pozornost.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Števci ter vodstvu in družbenopolitičnim organizacijam za dolgoletno in uspešno sodelovanje. Še posebej se zahvaljujem vsem na tokovnih tuljavah, podsestavu in montaži števcev za lepo darilo, ki mi bo v lep in trajen spomin!

Sodelavcem in sodelavkam želim veliko osebne sreče, celotnemu kolektivu pa še veliko delovnih uspehov.

Ivo Mavec

S SESTANKA RAZŠIRJENEGA KOLEGIJA PODROČJA ZA ORGANIZACIJO IN INFORMATIKO

Nujen razvoj baze podatkov

Na sestanku razširjenega področnega kolegija za informatiko in organizacijo, ki je bil v četrtek v poslovni stolpnici Iskre v Ljubljani, so izvajalci, v skladu s sklepom zadnjega področnega kolegija, prikazali rezultate projektne naloge Podrobna zasnova informacijskega sistema v SOZD Iskra I. del. Seje so se udeležili tudi člani KPO SOZD in direktorji delovnih organizacij.

V uvodu je mgr. D. Krstič nanizal nekatere osnovne poudarke o projektu informacijskega sistema, ki so zajeti v zasnovi informacijskega sistema. »Povezan IS v SOZD Iskra sloni predvsem na določenih poenotenih podatkih, ki so pomembni za poslovni sistem Iskre v celoti. Tako mora Informacijski sistem hkrati omogočati komuniciranje uporabnikov v Iskri in navzven.

Pri razvoju takega sistema je največji poudarek na razvoju ustrezne baze podatkov. Vodenje povezanega informacijskega sistema Iskre pa mora na tej osnovi ustrezati konfiguraciji samoupravne organiziranosti in potrebam dela vseh strokovnih funkcij.« Strokovno usklajevanje povezanega informacijskega sistema v Iskri naj bi bilo po tem predlogu zaupano strokovnemu svetu za informatiko Iskre in vodji baze podatkov SOZD.

V zvezi s problematiko poenotenja dokumentacije velja omeniti predlog poenotenega opisovanja formatov (oblik) podatkov v delovni dokumentaciji, podobno kot je to v COBOL. Delovni osnutek samoupravnega sporazuma o izgradnji poslovnega informacijskega sistema v Iskri je izdelan na osnovi tez, ki so bile kar štiri mesece v strokovni razpravi v DO ter na osnovi množice pismenih pripomb in dopolnil iz DO.

Delovni osnutek je bil, kot je poudaril Krstić, predložen področnemu kolegiju za organizacijo in informatiko s predlogom, po katerem naj bi razširili tista poglavja, ki niso bila razširjena v delovnem osnutku: tu gre predvsem za dohodkovne odnose, lastništvo, trženje .. računalniških programov, tolmačenje zakona o računalništvu, finančne obveznosti za realizacijo investicij in pokrivanja skupnih zmogljivosti ter drugo.

Investicijsko zasnovo za izgradnjo IS v SOZD Iskra so že predložili komisiji za oceno investicij v SRS in zanjo so prejeli zelo ugodno mnenje te republiške institucije.

V nadaljevanju je Krstič spregovoril še o idejni zasnovi podsistema prodaje, ki je zrasla na analizi sedanjega stanja domače prodajne aktivnosti v Iskri in o idejni zasnovi informacijskega podsistema razvoja novih izdelkov, kjer obravnava zajema predvsem dva bistvena aspekta: kako računalniško načrtovati in spremljati razvoj in vključitev novega izdelka v proizvodni program in kako si je treba prizadevati za povezovanje CAD/CAM sistemov z jedrom poslovnega IS.

Več o razpravi na tem razširjenem kolegiju bomo še pisali.

mak

Novosti iz razvoja v TOZD AIN

Ker v TOZD AIN ne morejo kupovati vseh komponent za izvrševanje svojih nalog, so jih prisiljeni razviti sami. Med drugim so tako razvili hitri video ojačevalnik in hitri digitalni delilnik. V tem času so še uspešno razvili pomnilni vmesnik in korektor ploščo za kompenzacijo napak sistema. Vodja oddelka za programsko opremo in elektroniko v TOZD AIN mgr. Tomislav Žbontar nam je o njihovih tovrstnih uspehih povedal naslednje:

»V DO ELEKTROZVEZE TOZD ANTENE IN NAVIGACIJE se že vrsto let ukvarjamo z razvojem zelo zahtevnim radio-navigacijskih sistemov. Razvoj takšnih aparatur je zelo zahteven in dolgotrajen, saj so v snovanje in v izdelavo vključeni različni profili razvijalcev. To so strokovnjaki za antensko, mikrovalovno, analogno in digitalno tehniko. Naj kar predstavim delo oddelka za programsko opremo in elektroniko.

Zaradi specifičnih zahtev, ki jih ti sistemi narekujejo, smo bili prisiljeni razviti in izdelati hitre video logaritične ojačevalnike. Za lasten razvoj smo se odločili, ker nam pred 10. leti ta vrsta ojačevalnikov ni bila dostopna. Takrat je bil to strateški material.

Danes imamo že toliko izkušenj na tem področju, da so naši ojačevalniki docela enakovredni tujim. Glavni lastnosti pri nas razvitega ojačevalnika sta naslednji:

— logaritmična karakteristika v širokem dinamičnem področju

— velika hitrost.

V skupini za elektroniko se trenutno ukvarjajo še s konstrukcijo in realizacijo faznega merilnika. Glavni poudarek je bil na hitrosti obdelave signalov. Zaradi tega smo morali uvesti paralelno A—D pretvorbo in pristopiti k izdelavi hitrega digitalnega delilnika. Omenjenega delilnika ni mogoče kupiti na tujem tržišču zaradi uvoznih restrikcij.

Sistem, katerega zdaj razvijamo, mora v zelo kratkem času sprejeti in obdelati veliko množico podatkov. Ker pa je obdelava, podprta s programsko podporo, počasnejša, kot pa hitrost prihajanja podatkov, smo razvili pomnilniški vmesnik (buffer) z namenom shranjevanja še neobdelanih podatkov.

Zaradi zahtevane zmogljivosti smo vmesnik izdelali z RAM, ne pa s FIFO elementi, kot je to običajno.

Lastnosti tako zasnovanega vmesnika so naslednje:

— na zelo enostaven način je mogoče povečati zmogljivost

— zmožnost hkratnega sprejema in oddaje podatkov.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Delavci z zoženo delovno sposobnostjo

V sestavku z nekaj nadaljevanji bom poskušal predstaviti zaokroženo problematiko delavcev s tako imenovano zoženo delovno sposobnostjo. Za praktično delovanje je bil že pred tremi leti izdelan poseben »model« za reševanje omenjene problematike, ki so ga oblikovali trije strokovni delavci bivše Iskre Elektromehanike. V zadnjih treh letih je bil predstavljen na najrazličnejših mestih in ob najrazličnejših priložnostih v Iskri in tudi izven nje. V dveh temeljnih organizacijah je dejavnost po modelu že tudi začela.

1.

Model za reševanje delavcev z zoženo delovno sposobnostjo je bil ob vsaki predstavitvi ocenjen kot pomembna novost in kot dober delovni pripomoček za bolj strokovno in s tem boljšo dejavnost. Pri uvajanju v prakso in pri praktičnem delu pa se je »zataknilo«. Kje so vzroki za to? Na to bom poskušal odgovoriti.

Prav tako se postavlja vrsta vprašanj. Kdo so delavci z zoženo sposobnostjo? Ali predstavljajo le ožji ali tudi širši družbeni problem! Kakšne so njegove dimenzije? Na katere segmente socialne politike se ta kategorija delavcev navezuje? Ali predstavlja le socialni problem ali pa je kakorkoli tudi tehnološko tehnični organizacijski in kadrovski problem? Koliko problem zadira v poslovanje posamezne delovne organizacije in kako v širšo ekonomsko politiko? Kakšne so možnosti reševanja?... Vrsta vprašanj pač, ki jim v tem sestavku ne bo moč celovito odgovoriti. Možno pa je dati nanje vsaj delne odgovore in s tem podobo problema zaokrožiti?

2.

Problem delavcev z zoženo delovno sposobnostjo je prisoten v širši družbi. Na to kaže vrsta stališč in opredelitev posameznih družbenih dejavnikov.

Slovenski sindikati so npr. l. 1979 zapisali v znanih stališčih o pridobivanju in razporejanju dohodka in uveljavljanju načela delitve po delu, da »naj samoupravni splošni akt temeljne organizacije združenega dela **za delavce, ki zaradi zmanjšane sposobnosti trajneje ne morejo več dosegati predvidenih rezultatotov dela,** opredeli tudi pogoje in način zagotavljanja osebnih dohodkov, kot bi jih v povprečju dosegali, če se ne bi zmanjšala njihova delovna sposobnost«. Lahko sklepamo, da to stališče izhaja iz spoznanj o obstoju takih praktičnih problemov v združenem delu, kjer je pomembnemu številu delavcev možno zagotoviti socialno varnost le z odmikom od načela delitve po delu, le s solidarnostjo.

Socialistična zveza (predsedstvo RK SZDL) v enem izmed dokumentov o vprašanjih ekonomskega in političnega položaja žensk (l. 1981) ugotavlja (na temelju podatkov o konkretnih delovnih pogojih v tekstilni, usnjarsko predelovalni, kovinski in elektro industriji), da tehnološki razvoj spreminja človekovo vlogo v procesu proizvodnje in da so pri nas v praksi premalo prisotna nekatera že znana teoretična in družbena izhodišča za humanizacijo dela, za boljše varovanje zdravja in delovnih zmogljivosti delavcev. Poudarja, da je invalidsko upokojevanje v preteklih letih naraščalo hitreje kot zaposlovanje in starostno upokojevanje in da »ob tem niso upoštevani **delavci z zmanjšano delovno zmogljivostjo, ki sicer še niso invalidi«.**

Čeprav se skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja ukvarja s »čistimi« (kategoriziranimi) invalidi, v mnogih opredelitvah najdemo oz. razberemo tudi »predhodno« kategorijo. Tako je v enem izmed členov veljavnega statuta SPIZ opredeljena neposredna nevarnost za invalidnost. Ta »nastopi takrat, kadar delovni pogoji na posameznih delih in nalogah, ne glede na higienske in tehnične varnostne ukrepe, ki se uporabljajo ali jih je mogoče uporabljati pri delu, **v tolikšni meri vplivajo na zdravstveno stanje in delovno zmožnost zavarovanca, da mora ta nujno spremeniti dela in naloge, ker bi sicer postal invalid.** V eni izmed razlag novega zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja je rečeno, da je **preostala delovna zmožnost pri delavcu podana, če lahko polovico polnega delovnega časa opravlja dela oziroma naloge, na katera je bil razporejen in jih je opravljal pred zmanjšanjem delovne zmožnosti,** kot tudi dela in delovne naloge, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni sposobnosti. **Zmanjšanje delovne zmožnosti pomeni po zakonu tolikšno spremembo zavarovančeve delovne zmožnosti, da je kljub temu zmožen** najmanj polovico polnega delovnega časa opravljati svoje delo in delovne naloge oziroma celo poln delovni čas drugega dela po poprejšnji prekvalifikaciji ali dokvalifikaciji.

3.

Problem delavcev z zoženo delovno sposobnostjo je prisoten v posameznih temeljnih organizacijah. Na to kaže vrsta indikatorjev, predvsem:

— zdravniška potrdila oziroma priporočila za razporeditev na druga dela in naloge,

— visok bolezenski stalež delavcev

— vtisi (spoznanja), ki jih imajo neposredni vodje dela o težavah posameznih delavcev.

Delavci z zoženo delovno sposobnostjo so se pokazali v pomembnem številu zlasti v tistih delovnih okoljih, kjer je močan vpliv dela na delovno zmožnost, zraven pa manj možnosti za zadovoljivo reševanje z razporejanjem na druga del in naloge. Tako je bilo v bivši Iskri Elektromehaniki ocenjeno, da je takih delavcev v posameznih temeljnih organizacijah okrog 5 (tudi do 8 %).

V vprašalniku za pripravo tretje strokovne konference v SOZD Iskra so strokovni delavci v posameznih delovnih organizacijah navajali tudi grobo oceno, koliko je pri njih delavcev »z zoženo sposobnostjo«, t.j. delavcev od prvih znakov »zdravstvenih« težav pri delu do faze, ko so izpolnjeni pogoji za invalidizacijo, pa dosedanji ukrepi »reševanja« niso bili dovolj uspešni. Ocenili so, da je takih delavcev od 2 do 5 (v nekaterih DO tudi do 8) procentov vseh zaposlenih.

In še en vidik je pomemben. Problem delavcev z zoženo delovno sposobnostjo je najtesneje povezan s socialno varnostjo delavcev. V obliki, ki terja sistemsko reševanje, se pokaže šele takrat, kadar pomembno število delavcev po uveljavljenih merilih ne more dobiti primernega osebnega dohodka. Ali kot so ocenili v eni izmed delovnih organizacij, v kateri nastopajo ekstremni riziki za poškodbe in zdravstvene okvare in kjer je zelo visoka stopnja invalidizacije je treba urejati:

— sistemsko premeščanje delavcev, pri katerih obstajajo dispozicije, da bodo po določenem obdobju nastale spremembe v zdravstvenem stanju;

— sistemsko premeščanje natančno opredeliti v samoupravnih aktih DO;

— opredeliti skupine delavcev oziroma dela in naloge, kjer je preventivno premeščanje obvezno in

— določiti sistem nagrajevanja v primerih, ko je preventivno premeščanje obvezno, saj sedanje nagrajevanje onemogoča realizacijo premeščanja brez ocenitve na invalidski komisiji.

P.Polak

(se nadaljuje)

R. Leško, T. Zbontar, F. Logar, A. Dolinar, stojijo: Ž. Frankovič, L. Šolc, V. Gerkeš, J. Zalaznik

Novosti iz razvoja v TOZD AIN

(Nadaljevanje s 3. strani)

Vemo, da navigacijski sistem določi smer z določeno napako. To napako je mogoče na več načinov le do neke meje kompenzirati. Mi smo se z naročnikom odločili za kompenzacijo s kalibracijskimi konstantami, vpisanimi v trajni spomin. Izmerjenemu parametru priredimo neko novo vrednost, katero preberemo iz spomina.

Korektor ne doprinese veliko, k ceni sistema, morebitne spremembe v sistemu pa pomenijo le ponovno umerjanje sistema in vpisovanje novih kalibracijskih konstant. Sam sistem umerimo s pomočjo namiznega računalnika, povezanega prek IEEE 488 vodila z merilnimi instrumenti. Na vodilo je priključen tudi mikroračunalniški sistem, v katerega prek namiznega računalnika prenesemo korekcijske konstante. Po končanem umerjanju vpišemo konstante v odgovarjajoče EPROM pomnilnike.

Eden izmed glavnih problemov je vse obširnejša dokumentacija. Naše obveznosti do kupca bi izvrševali še bolje, če bi imeli možnosti načrtovanja tiskanih vezij z računalnikom.

Zato z veseljem podpiramo tudi pri nas idejo, da se v okviru SOZD Iskra ustanovi tehnično komercialni center za uvedbo CAD—CAM tehnologijo.«

B.Č.

Potrebno podružbljanje varstva pri delu

Pretekli torek je bil v poslovni stolpnici v Iskri republiški posvet o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pri delu. Posvet je organiziral Republiški komite za delo, udeležili pa so se ga delavci tega področja z vse Slovenije.

V uvodu je dr. M. Vakselj spregovoril o analizi uresničevanja zakona o varstvu pri delu. Poudaril je, da analiza, ki je razdeljena na dva dela, v prvem delu obravnava splošne določbe — v tem delu se je zadržal predvsem pri poklicnih boleznih in vprašanju varstva pri delu naših delavcev v tujini, ter problematiki, ki zahteva spremembe in dopolnitve zakona o varstvu pri delu.

Opozoril je v tej zvezi, da bi bilo potrebno razširiti krog oseb, na katere se varstvo pri delu nanaša , ter opozoril na vprašanja doslednejšega upoštevanja predpisanih varstvenih ukrepov in normativov v sedanjem 5. členu ZVD. V tej zvezi se pojavlja tudi vprašanje poenotenja javnih listin glede dokazovanja izpolnjevanja predpisanih varstvenih ukrepov in normativov po sedanjem 5. členu ZVD.

Prav tako bi bilo potrebno več pozornosti posvetiti vzgoji in izobraževanju v zvezi z varstvom pri delu in o njuni vključitvi v usmerjeno izobraževanje. Potrebna bi bila razširitev izvajanja nadzorstvene funkcije inšpekcije za delo na vse samoupravno določene varstvene ukrepe in normative hkrati pa bi tudi določanje skupnih varstvenih ukrepov in normativov za področja iz zvezne pristojnosti morali potrebno dopolniti.

V nadaljevanju je dr. Vakselj spregovoril še o določanju rokov, postopkov in načinov periodičnih preiskav in pregledov, določanju psihofizičnih sposobnosti delavca, vprašanju organizacije izvajanja strokovnih nalog varstva pri delu, o pomenu, mestu in vlogi pooblastilnega razmerja med Republiškim komitejem za delo in organizacijami združenega dela za varstvo pri delu ter o nadaljnjem razvoju izvajanja nadzorstvenih funkcij.

Vsekakor je izzvenelo mnenje, da razvoj varstva pri delu zahteva integralnejše vključevanje varstva pri delu v samoupravno sporazumevanje, saj bi s tem zagotovili večjo podružbljenost tega, za delavca tako pomembnega, področja. Pri tem pa je posebej še potrebno poudariti, da je z modernizacijo naše industrije potrebno na nove, modernejše osnove postaviti tudi varstvo pri delu.

Pri tem so poudarili, da bi bilo potrebno iskati funkcionalne zveze, ki se povezujejo kot faktor politike varstva pri delu.

V razpravi je izzvenelo mnenje, da osnutek kljub obsežnemu gradivu vendar še ni zajel vsega, kar bi bilo potrebno, zato so menili, da je potrebno razpravo o tem najprej voditi v manjših skupinah in raje čas sprejemanja osnutka preložiti na kasnejši termin. Tako bodo spremembe in dopolnitve Zakona o varstvu pri delu res postavljene na take temelje, da bomo z njimi zagotovili normalni in propulzivni razvoj tudi tej panogi.

mak

Razstava risb v Iskri

Pretekli teden so v poslovni stolpnici v Iskri odprli razstavo risb slušateljev akademije za likovno umetnost v Ljubljani. S to razstavo se je sodelovanje med Iskro in ALU še poglobilo in utrdilo trdno povezanost. Doslej so študentje ALU razstavljali v Iskri že sedemkrat, kar vsekakor kaže na razumevanje združenega dela tudi ko gre za uveljavljanje mlajših, še ne afirmiranih umetnikov.

Prav z risbo je dana možnost posameznikom, da izrazijo osebno željo in intimni občutek v popolnoma lastnem izrazu«. »Risbe študentov ALU odmevajo tako osebne svetove posameznikov, kot aktualna umetnostna valovanja, predvsem pa pričajo o velikem zaupanju v ustvarjalni medij, za katerega se je nekoč dozdevalo, da bo odmaknjen v ozadje, pa se znova in znova vzdigne in zjedri v umetnikovi ustvarjalni zavesti.

Morda je najbolj značilna tendenca študentske risbe prav v razširjanju ustvarjalne svobode, v spoznanju takorekoč; sproščen medij je lahko risba in z njo je mogoče izraziti vse odtenke lastnega eksistencialnega spoznanja... Ključna pa je prav njena resnicoljubnost: njena neposrednost ne dovoljuje nikakršnega udobnega umika pred likovnim izzivom in vsaka sled zavezuje ustvarjalca k doslednemu in nepopustljivemu izrazu«, je ob otvoritvi razstave poudaril Tomaž Brejc.

mak

Izlet na Dovški križ

Planinska sekcija DO ISKRA Kranj bo priredila v soboto, 25. junija zanimiv in nekoliko zahtevnejši izlet na Dovški Križ — vrh v Martuljkovi skupini.

Z avtobusom se bomo ob 5. uri zjutraj odpeljali izpred hotela Creina, odložil pa nas bo v Gozd-Martuljku. Pot nas bo vodila mimo Martuljških slapov v zatrep Za Akom (2,5 ure). Nadaljevali bomo po nemarkirani poti mimo Treh macesnov po plazu ob Široki peči v Jugovo grapo ter po njej na vrh 2531 m visokega Dovškega Križa (3 ure). Sestopili bomo mimo Bivaka II v dolino Vrata (3 ure).

Tura je razmeroma zahtevna, zato jo priporočamo le izkušenim in dobro opremljenim planincem. Za varno hojo bodo poskrbeli vodniki: Metka in Jože Šparovec ter Jože Trilar, po potrebi pa jim bodo pomagali prisotni vodniki-udeleženci izleta.

Oprema: Obvezen je cepin, priporočamo tudi dereze, snežna očala.

Prijave in vplačila 100 din za vožnjo sprejema Volga Pajk iz tajništva DO Električna orodja do srede, 22. junija. Tokrat poznejših prijav ali udeležbe brez predhodne prijave ne bomo dovolili!

DO ISKRA INDUSTRIJA KONDENZATORJEV SEMIČ

Poslovanje v prvih štirih mesecih

Podatki za mesec april kažejo, da so v DO Iskra Industrija kondenzatorjev v Semiču proizvedli za 88,847.140 dinarjev blaga, kar pomeni 87% izpolnitev mesečnega plana proizvodnje. Vzroki za izpad proizvodnje v posameznih TOZD so bili predvsem v težavah z oskrbo z nekaterimi materiali.

Rezultati za obdobje januar—april, torej za štiri mesece, pa kažejo, da so v Semiču v tem obdobju planirano proizvodnjo ustvarili 95% glede na letni plan proizvodnje pa 30 %, s 370,484.052 dinarjev ustvarjene proizvodnje.

Aprila so izvozili za 597.331 dolarjev blaga, tako da so skupaj v prvem četrtletju letošnjega leta izvozili za 2,437.547 dolarjev blaga ali 28% letnega skupnega plana izvoza. Številke za konvertibilno področje pa kažejo, da so izvozili za 1,423.547 dolarjev blaga, kar pomeni, da so v Semiču letni plan konvertibilnega izvoza v štirih mesecih izpolnili 22%.

Če primerjamo ustvarjeni konvertibilni izvoz v prvih štirih mesecih letošnjega leta z istim lanskim obdobjem ugotovimo, da je TOZD Elektronski kondenzatorji povečal izvoz za 211,992 dolarjev (47%), v TOZD Energetski kondenzatorji pa se je izvoz znižal prav tako se je znižal tudi v TOZD Mehanski deli in naprave, medtem ko si je v EOM konvertibilni izvoz povečal za 133.434 dolarjev (34%).

V aprilu je DO Kondenzatorji ustvarila celoten prihodek v višini 152.794.744 dinarjev, v celotnem obdobju januar—april pa je celotni prihodek dosegel višino dobrih 650 milijonov dinarjev, kar predstavlja 34% letnega plana celotnega prihodka.

Skladno s tem je naraščal tudi dohodek, ki v višini 262.897.260 din predstavlja 34 % od v letu 1983 planiranega dohodka. Čisti dohodek je znašal v prvih štirih mesecih 157.399.203 dinarje ali 34% letnega plana čistega dohodka. Od čistega dohodka pa so za osebne dohodke porabili v tem obdobju slabih 100 milijonov dinarjev, kar je 29% letnega plana.

Iz zapisanega je razbrati, da se posamezne TOZD v Semiču borijo s težavami, ki jih povzroča pomanjkanje določenih repromaterialov. Vse to se seveda odraža tudi v neustreznem doseganju proizvodnih rezultatov, predvsem pa v neustreznem izpolnjevanju izvoznih obveznosti, predvsem na področje konvertibilnega trga, ki je zagotovo najtrdnejša podlaga za nadaljnjo oskrbo s potrebnimi surovinami in materiali, s tem pa tudi za zagotovitev proizvodnje.

Kljub vsemu temu je finančni rezultat dovolj ugoden, vendar pa le-ta ne sme biti v sedanjem gospodarskem položaju glavni cilj, temveč je potrebno v prihodnje vse sile usmeriti v izpolnjevanje zastavljenih rezultatov na področju proizvodnje in seveda pri tem izpolnjevati plane izvoza predvsem na konvertibilno področje.

D.Ž.

ZAHVALE

Ob smrti moje drage mame

MARIJE KMETIČ

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD ATC — tehnična služba v Telematiki, za izraženo sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Andrej Kmetič.

Ob smrti mojega dragega očeta

FRANCA GRČARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam iz montaže števcev za denarno pomoč in izraze sožalja

hči Alojzija Forjan z družino.

Ob nenadni smrti
našega dragega brata in strica

FRANCA LEBARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem DO Telematika TOZD Vzdrževanje in DO Kibernetika TOZD Vzdrževanje za izražena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti v prerani grob. Vsem še enkrat iskrena hvala

vsi njegovi.

OBVESTILO UPOKOJENCEM ISKRE KRANJ

Obveščamo prijavljene upokojence Iskre v Kranju , da bomo karte za proslavo dneva Iskre prodajali v ponedeljek, 27. junuja, od 12. do 15. v restavraciji pri Savskem mostu.

Oddelek za obveščanje

Kristini Banovec v slovo

Ne najdemo besed, s katerimi bi oblažili pretresljivo resnico, ki je kot nož zarezala rano družini, sorodnikom in vsem nam, ki smo te imeli radi. Ne da se opisati trenutka žalosti ob spoznanju, da je ugasnilo tvoje mlado življenje, ki je bilo polno upov in načrtov. Ne moremo verjeti, toda naša tišina pove, da je res. Izguba tebe je boleče odjeknila v kolektivu, ki si ga imela neizmerno rada.

V naši delovni organizaciji si se zaposlila pred 9. leti. Tedaj smo spoznali, da smo medse dobili marljivo sodelavko in dobro tovarišico. Opravljala si delo v navijalnici in se hitro vključila med nas. Vse naloge, ki si jih dobila si vestno izpolnjevala in bila vedno pripravljena priskočiti na pomoč, če je bilo potrebno. Skupaj s svojimi sodelavci si skrbela za boljši jutri in ni ti bilo žal stvari, katerim si se odrekla.

Zapustila si svoje najdražje — mater, brata, sestro, moža in dve hčeri, ki bosta pogrešali tvojo neizmerno ljubezen. Le kaj je lahko večja tragedija, kot v mladosti izgubiti mater.

S solzami v očeh se zadnjikrat poslavljamo od tebe. Poslednjič se ti zahvaljujemo za ves vloženi tvoj trud, ki si ga namenila kolektivu. V tolažbo pa nam ostaja tvoj nepozaben spomin. Počivala boš v tej predragi belokranjski zemlji, katero si neizmerno ljubila.

Vsem domačim pa v imenu celotnega kolektiva Iskre ter v svojem imenu, izrekamo iskreno sožalje.

Sodelavci

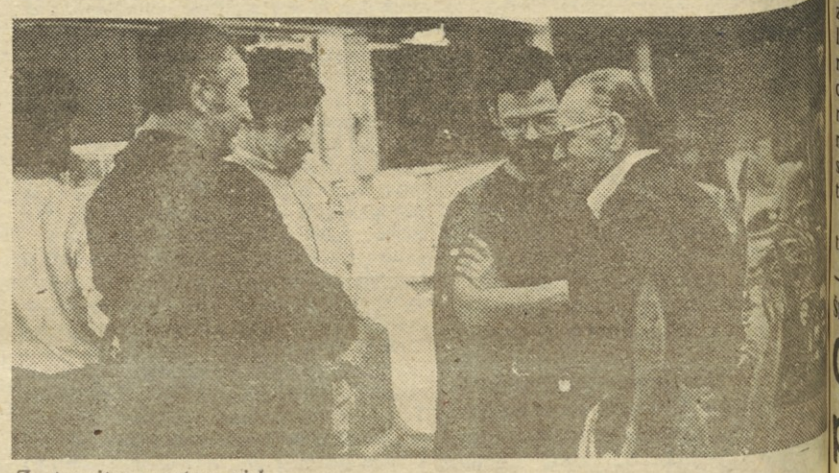

Z otvoritve razstave risb.

Časopisne novice

Na 16. festivalu dela mladine Jugoslavije, ki se je končal v Bugojnu, so se med skoraj 1.000 udeleženci odlično odrezali tudi mladi novomeški kovinarji — učenci srednje šole tehničnih usmeritev. Najvidnejšo uvrstitev je dosegel 18-letni učenec te šole Jože Gerbec iz žužemberškega Iskrinega obrata Keko, ki je med 100 strojnimi ključavničarji osvojil prvo mesto. Prejel je zlato odličje in nagrado tednika Rad v višini 3.000 dinarjev — Delo.

V Ljubljani je bila delegacija Exim bankeiz Washingtona pod vodstvom podpredsednika banke Charlesa E. Lorda. Delegacija se je s predstavniki Ljubljanske banke — Združene banke pod vodstvom predsednika poslovodnega odbora Metoda Rotarja pogovarjala o možnostih in pogojih reprogramiranja obstoječih kreditov članic Ljubljanske banke pri Exim banki ter o nadaljnjem razvoju poslovnih odnosov med obema bankama. O realizaciji konkretnih poslov se je delegacija Exim banke pogovarjala tudi s predstavniki SOZD Iskra — Delo.

Predstavniki Iskre in bazena Bor so se dogovorili, da s skupnimi napori povečajo proizvodnjo bakra in izvoz končnih izdelkov na konvertibilno področje. Kombinat se je zavezal, da bo vsako leto dobavil Iskri 6.000 ton valjanih in vlečenih izdelkov iz bakra, v zameno pa bo slovenski partner združeval 75 milijonov dinarjev za razvoj surovinske osnove in izvažal na konvertibilno tržišče 60 % svojih izdelkov. Tako pridobljene devize bodo uporabili za nadaljnjo proizvodnjo bakra — Večernje novosti, Beograd.

Na Bledu so se sestali predstavniki Ljubljanske banke in njenih članic — med njimi tudi Iskre — s predstavniki ameriške banke Citybank iz New Yorka, ki velja za največjo svetovno banko.

Citybank je pripravljena sodelovati z Ljubljansko banko — Združeno banko in financirati izvozno usmerjene projekte, ki bodo sposobni, da s svojim ustvarjenim deviznim prilivom odplačajo kreditne obveznosti. Tako naj bi se tudi v spremenjenih ekonomskih možnostih nadaljevalo dolgoročno sodelovanje obeh bank. Predstavniki — med drugim tudi Iskre — so razgrnili načrte, pri katerih računajo na finančno sodelovanje obeh bank — Delo.

Tolminska TOZD AET si je za tekoče leto zaradi različnih okoliščin zastavila so razmerno skromen izvozni načrt — milijon dolarjev. Že sedaj pa je jasno, da ga bo najmanj podvojila. Celotna prodaja je usmerjena na zahodnoevropska tržišča, del pa v Indijo in Iran. Slednji dve deželi se resno zanimata, da bi Tolminci pri njih zgradili tovarni za izdelke s področja avtoelektrike.

V AET bodo v kratkem zaposlili tudi več novih delavcev, ki bodo od jeseni naprej delali v novem obratu v Rutu. Čez kak mesec bo v celoti znana proizvodna usmeritev v tem kraju — Primorske novice.

Kolektiv sežanske Iskre je pri uresničevanju sanacijskega programa zdaj nekako na tričetrt poti. Opustil je proizvodnjo akustičnih naprav za široko rabo, kot povsem nedonosno in zmanjšal število zaposlenih za 90 delavcev. Nova tovarna, v katero so preselili proizvodnjo transformatorjev, je rezultat sodelovanja celotne Iskre. Kako pomembni so za delavca novi prostori, dokazuje dejstvo, da se je proizvodnja kljub starim strojem povečala za 100 % na delavca. V naslednjih letih bodo v Sežani še zbirali sredstva za nove stroje pri izdelovanju transformatorjev.

Lansko leto je sežanska Iskra končala z 11 milijoni ostanka čistega dohodka in tudi letošnje leto kaže, da bo ugodno, Delavska enotnost.

Zbral in uredil Marjan Kralj